

ထေရဝါဒဗုဒ္ဓဒေသနာနှင့် ဝိပဿနာပြန့်ပွားရေးအသင်း

NEW APPROACH TO BUDDHA DESANA

ဗုဒ္ဓဒေသနာကို စနစ်သစ်နည်းဖြင့် လေ့လာခြင်း

စာစဉ်(၆)

ကမ္မန္တဒီပိပါက

၂၀၀၇-ခုနှစ်၊ ဧပြီလ ၅-ရက်
ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီး ဗဟန်းမြို့နယ် အာဇာနည်လမ်း
ရှင်သာမဏေဝိမာန်တွင် ၂၅-ကြိမ်မြောက် ဗုဒ္ဓဒေသနာသင်တန်း၌
ဟောကြားသောတရားတော်

ဦးဌေးအောင်

(မဟာသဒ္ဓမ္မဇောတိကဓဇ)

ပဓာနနာယက၊ ထေရဝါဒဗုဒ္ဓဒေသနာနှင့် ဝိပဿနာပြန့်ပွားရေးအသင်း
တွဲဖက်ဌာနမှူး (ငြိမ်း)၊ နိုင်ငံတော်ပရိယတ္တိသာသနာ့တက္ကသိုလ်၊ မန္တလေး

ဗုဒ္ဓဒေသနာကို စနစ်သစ်ဖြင့်လေ့လာခြင်း

စာစဉ် - ၆

ကမ္မနှင့် ဝိပါက

၂၀၀၇-ခုနှစ်၊ ဧပြီလ ၅-ရက်
ရန်ကုန်မြို့၊ အာဇာနည်လမ်း၊ ရှင်သာမဏေဝိမာန်တွင်
(၂၅)ကြိမ်မြောက် ဗုဒ္ဓဒေသနာသင်တန်း၌
ဟောကြားသောတရားတော်

ဦးဌေးအောင်

(မဟာသဒ္ဓမ္မဏေတိကဓဇ)

ထေရဝါဒဗုဒ္ဓဒေသနာနှင့်ဝိပဿနာပြန့်ပွားရေးအသင်း
တွဲဖက်ဌာနမှူး၊ နိုင်ငံတော်ပရိယတ္တိသာသနာ့တက္ကသိုလ်(မန္တလေး)

ကမ္မန္တ ခိဗိကာ

‘ဓမ္မသဘာဝ’များကို လေ့လာရာမှာ ‘ဒေသနာ’မှာ ပါတဲ့အတိုင်း မိမိတို့မှာ တကယ်အဟုတ်ရှိနေတဲ့ ‘ရုပ်ခန္ဓာ’အကြောင်း၊ မိမိတို့မှာ တကယ် အဟုတ်ရှိနေတဲ့ ‘နာမ်ခန္ဓာ’အကြောင်းတို့၏ ‘သဘောသဘာဝ’များကို ပိုင်းပိုင်းခြားခြားသိပြီး ‘ရုပ်ခန္ဓာ’နှင့် ‘နာမ်ခန္ဓာ’တို့ ပူးတွဲပြီး လုပ်ငန်းများ လုပ်နေကြပုံကို သိဖို့လိုပါတယ်။ ထိုအလုပ်တွေကို ‘ကမ္မ’လို့ ခေါ်ပါတယ်။

ဒီအလုပ်တွေ၏ ‘သဘောသဘာဝ’များနှင့် ‘ကမ္မ’ခေါ်တဲ့ အလုပ် တွေလုပ်တိုင်း ထွက်ပေါ်လာတဲ့ ‘ကံစွမ်းအား’ခေါ်တဲ့ ‘ကမ္မသတ္တိ’တို့၏ အကြောင်းကို ပိုင်းပိုင်းခြားခြားသိပါမှ ဒေသနာမှာပါဝင်တဲ့ ‘ဓမ္မသဘာဝ’ များကို မိမိဉာဏ်နဲ့ အခြေခံကျကျ စဉ်းစားနိုင်၊ ဆင်ခြင်နိုင်မှာ ဖြစ်ပါတယ်။

ဒါကြောင့် ‘ကံ’နဲ့ပတ်သက်လို့ ဒီ‘ဒေသနာ’မှာ ဖော်ပြထားတဲ့ ‘ကမ္မသတ္တိ’၏ အကြောင်းအရာများကို သေသေချာချာ သိနိုင်၊ နားလည် နိုင်အောင် သင်ယူကြရပါတယ်။

ကမ္ဘာပေါ်မှာ ဘာသာတရားတွေ ထွန်းကားနေပါတယ်။ ကျွန် တော်တို့ ကိုးကွယ်တာက ‘ဗုဒ္ဓဘာသာ’ ဖြစ်ပါတယ်။ ထို့အတူပါပဲ အခြား ဘာသာတွေလည်း ရှိပါတယ်။ အဲဒါက ‘ဟိန္ဒူဘာသာ’။ သူကတော့ အိန္ဒိယပြည်မှာ ထွန်းကားတဲ့ဘာသာ ဖြစ်ပါတယ်။ ‘ဂျိမ်း’ဘာသာ ဆိုတာ လည်း ‘အိန္ဒိယပြည်’မှာ ထွန်းကားပါတယ်။

အဲဒီ ‘အိန္ဒိယပြည်’မှာပဲ ‘ဗုဒ္ဓဘာသာ’ကလည်း ထွန်းကားခဲ့ရ ပါတယ် သို့သော်လည်း အခုအချိန်အခါမှာတော့ အိန္ဒိယနိုင်ငံမှာ ဗုဒ္ဓ

ဘာသာရဲ့ အရေအတွက်ဟာ အလွန်နည်းနေပါပြီ။ အများဆုံးက ဟိန္ဒူ ဘာသာဝင်တွေပဲ ဖြစ်ပါတယ်။

‘ဂျိမ်း’ဘာသာလည်း ရှိပါတယ်။ သို့သော် သူတို့လည်း အရေ အတွက် အလွန်နည်းပါတယ်။ ထို့အတူ အိန္ဒိယနိုင်ငံရဲ့ အပြင်ဘက်မှာ ထွန်းကားနေတဲ့ ဘာသာတရားတွေ ရှိနေပါသေးတယ်။ အိန္ဒိယပြည်ရဲ့ အနောက်ဘက်မှာ ကပ်လျက်ရှိနေတဲ့ ‘ပါရှားနိုင်ငံ’ဆိုတာ ရှိပါတယ်။ အဲဒီနိုင်ငံမှာ ထွန်းကားခဲ့တဲ့ ဘာသာကြီးတစ်ရပ်လည်း ရှိပါတယ်။ အဲဒီ ဘာသာဟာလည်း ကမ္ဘာမှာ ထင်ရှားတဲ့ ဘာသာကြီးတစ်ရပ် ဖြစ်ပါတယ်။

ထို့အပြင် အနောက်ဥရောပနိုင်ငံများမှာ ထွန်းကားတဲ့ ဘာသာ တရားတွေ ရှိပါသေးတယ်။ အဲဒီမှာ ရှေးအကျဆုံးဘာသာဟာ ‘ဂျူး’ဘာ သာ ဖြစ်ပါတယ်။ ‘ဟီးဘရူး’ဘာသာလို့လည်း ခေါ်ပါတယ်။

အဲဒီ ‘ဂျူး’ဘာသာကနေ တစ်ဆင့်တစ်ဆင့် တိုးပွားလာခဲ့တဲ့ ဘာသာတရားတွေ ရှိပါတယ်။ အဲဒါဟာ ‘ခရစ်ယာန်ဘာသာ’၊ ပြီးတော့ ‘အစ္စလာမ်ဘာသာ’တို့ ဖြစ်ကြပါတယ်။ ဒီဘာသာတရားတွေက ‘အနောက် ပိုင်း’မှာ ထွန်းကားတဲ့ ဘာသာတရားတွေပဲ ဖြစ်ပါတယ်။

အဲဒီ ဘာသာတရားတွေမှာ ‘ပါရှား’မှာ ထွန်းကားတဲ့ ဘာသာက စ၍ ‘ဂျူးဘာသာ’၊ ‘ခရစ်ယာန်ဘာသာ’၊ ‘အစ္စလာမ်ဘာသာ’တို့ဟာ ‘ဖန် ဆင်းရှင်’ကို ယုံကြည်သောဘာသာများ ဖြစ်ကြပါတယ်။ ဒီလို ‘ဖန်ဆင်း ရှင်’ကို ယုံကြည်ကိုးကွယ်တဲ့ ဘာသာများကို "THEISTIC RELIGION" လို့ ခေါ်ပါတယ်။ အဓိပ္ပာယ်ကတော့ ‘ဖန်ဆင်းရှင်ဘုရားသခင်’ရှိသော ဘာသာတရားများ ဖြစ်ပါတယ်။

ဒီဘာသာတွေအပြင် အိန္ဒိယပြည်မှာ ထွန်းကားနေသော ဗုဒ္ဓဘာသာ၊ ဟိန္ဒူဘာသာ၊ ဂျိမ်းဘာသာတို့ဟာ ‘ကံ’ဆိုတဲ့ သဘာဝကို ယုံကြည်ကြတဲ့ဘာသာများ ဖြစ်ကြပါတယ်။

‘ကံ’ဆိုသော ‘သဘာဝ’ကို လက်ခံထားသဖြင့် ‘ကမ္မဝါဒ’လို့ ခေါ်ရပါတယ်။ ဒီလို ‘ကမ္မဝါဒ’ကို လက်ခံကြသော ဘာသာဝင်များကိုတော့ ‘ကမ္မဝါဒီပုဂ္ဂိုလ်များ’လို့ ခေါ်ပါတယ်။

အဲဒီမှာ ဗုဒ္ဓဘာသာ၊ ဟိန္ဒူဘာသာ၊ ဂျိမ်းဘာသာဆိုသော ဘာသာကြီးသုံးခုဟာ ‘ကံ’ကို လက်ခံသော ဝါဒဖြစ်၍ ‘ကမ္မဝါဒီ’များ ဖြစ်ပါတယ်။

‘ကံ’ဆိုသော သဘာဝကို ဟိန္ဒူဝါဒကလည်း လက်ခံတယ်။ ဂျိမ်းခေါ်တဲ့ ‘ဇိန’ဝါဒကလည်း လက်ခံတယ်။ ဗုဒ္ဓဝါဒကလည်း လက်ခံပါတယ်။ ဒီလို ‘ကံ’ကို လက်ခံသော အဖွဲ့သုံးဖွဲ့ကို ‘ကမ္မဝါဒီ’အုပ်စုလို့ ခေါ်ပါတယ်။

ဒီလို ‘ကံ’ကိုလက်ခံတာချင်း တူပေမယ့် ဟိန္ဒူတို့၊ ဂျိမ်းတို့နဲ့ ဗုဒ္ဓဘာသာတို့မှာ တစ်ခုနဲ့တစ်ခု မတူကြဘဲ ကွဲပြားသောအချက်တွေလည်း ရှိပါသေးတယ်။

ဒီသုံးဖွဲ့တို့ဟာ ‘ကံ’ကို လက်ခံကြတဲ့အပြင် ကံစွမ်းအားတွေကြောင့် သတ္တဝါတို့ ဘဝအဆက်ဆက် ခရီးသွားနေရတဲ့ ‘သံသရာခရီး’ ရှိတယ်ဆိုတာကို သိတဲ့အတွက် ‘သံသရာ’ကိုလည်း လက်ခံကြပါတယ်။

ဟိန္ဒူကလည်း ‘သံသရာ’ကို လက်ခံတယ်။ ဂျိမ်းကလည်း ‘သံသရာ’ကို လက်ခံတယ်။ ဗုဒ္ဓဝါဒကလည်း ‘သံသရာ’ကို လက်ခံတယ်။

ဒီအချက်တွေဟာ ဒီဝါဒသုံးခုစလုံးမှာ တူကြပါတယ်။ ‘ကံ’ကို

လက်ခံတယ်။ ‘သံသရာ’ကိုလက်ခံတယ်။ နောက်တစ်ချက် ရှိပါသေးတယ်။

ဟိန္ဒူဝါဒက ‘အတ္တဝိညာဏ်’ ရှိတယ်လို့ လက်ခံပါတယ်။ ထို့အတူပဲ ‘ဂျိမ်း’ဝါဒကလည်း ‘အတ္တဝိညာဏ်’ ရှိတယ်လို့ လက်ခံပါတယ်။ သို့သော် ‘ဗုဒ္ဓဝါဒ’က ‘အတ္တဝိညာဏ်’ရှိတယ်လို့ လက်မခံပါ။ ဒါဟာ ‘ကမ္မဝါဒီ’ အုပ်စုထဲမှာရှိသော ဝါဒသုံးခုတို့ တစ်ခုနှင့်တစ်ခု တူတာ၊ ကွဲပြားတာကို သိထားဖို့ ဖြစ်ပါတယ်။

နောက်တစ်ချက်က ဟိန္ဒူဝါဒက ‘ဖန်ဆင်းရှင်’ရှိတယ်လို့ လက်ခံပါတယ်။ သို့သော် ‘ဂျိမ်း’ဝါဒကတော့ ‘ဖန်ဆင်းရှင်’ ရှိတယ်လို့ လက်မခံပါ။ ထို့အတူပဲ ‘ဗုဒ္ဓဝါဒ’ကလည်း ဖန်ဆင်းရှင်ရှိတယ်လို့ လက်မခံပါ။

အဲဒီဟာ ကံ-ကံ၏အကျိုးကို လက်ခံသော ‘ကမ္မဝါဒီ’အဖွဲ့ သုံးဖွဲ့တွင် တစ်ခုနှင့်တစ်ခု ကွဲပြားပုံကို အခြေခံအားဖြင့် သိထားဖို့ဖြစ်ပါတယ်။ ဟိန္ဒူတို့က ကံကို လက်ခံတယ်။ သံသရာကို လက်ခံတယ်။ အတ္တဝိညာဏ်ကို လက်ခံတယ်။ ပြီးတော့ ဖန်ဆင်းရှင်ကိုလည်း လက်ခံပါတယ်။

‘ဂျိမ်း’ဝါဒက ကံကို လက်ခံတယ်။ သံသရာကို လက်ခံတယ်။ အတ္တဝိညာဏ်ကို လက်ခံတယ်။ ဖန်ဆင်းရှင်ကိုတော့ လက်မခံပါ။

ထို့အတူ ဗုဒ္ဓဝါဒက ကံကို လက်ခံတယ်။ သံသရာကို လက်ခံတယ်။ အတ္တဝိညာဏ်ကို လက်မခံပါ။ ဖန်ဆင်းရှင်ကိုလည်း လက်မခံပါ။

ဒါဟာ အိန္ဒိယနိုင်ငံတွင် ထွန်းကားသော ကမ္မဝါဒအုပ်စုတွင် ပါဝင်သော ဘာသာကြီးသုံးခုကို အခြေခံအားဖြင့် တစ်ခုနှင့်တစ်ခု မတူကြပုံကို သိထားဖို့ပါ။

‘ကံ’ကို ယုံပါတယ်ဆိုရုံနဲ့ ဗုဒ္ဓဘာသာ မဖြစ်သေးပါ။ ဟိန္ဒူလည်းပဲ

ကံကို ယုံပါတယ်။ ဂျိမ်းဝါဒကလည်း ကံကို ယုံပါတယ်။ ဗုဒ္ဓဝါဒကလည်း ကံကို ယုံပါတယ်။

ဒီသဘောကို ပိုင်းပိုင်းခြားခြား အခြေခံအားဖြင့် သိအောင် မှတ်ထားရပါမယ်။

CREATOR ခေါ်တဲ့ ‘ဖန်ဆင်းရှင်’ကို ဟိန္ဒူတွေ ယုံကြည်ကြပါတယ်။ အနောက်တိုင်းက ‘ပါရှား’၊ အနောက်ဥရောပမှာ ရှိနေကြတဲ့ ‘ဂျူးဝါဒ’ ပြီးတော့ ‘ခရစ်ယာန်ဝါဒ’၊ ‘အစ္စလာမ်ဝါဒ’တွေကလည်း ‘ဖန်ဆင်းရှင်’ကို ယုံကြည်ကြပါတယ်။

ဟိန္ဒူတို့ ယုံကြည်သော ‘ဖန်ဆင်းရှင်’နှင့် ခရစ်ယာန်၊ အစ္စလာမ်၊ ဂျူးတို့ ယုံကြည်ကြတဲ့ ‘ဖန်ဆင်းရှင်’တို့ တစ်ခုနှင့်တစ်ခု မတူကြပါ။

ဂျူးဝါဒ၊ ခရစ်ယာန်ဝါဒ၊ အစ္စလာမ်ဝါဒတို့ ယုံကြည်သော ‘ဖန်ဆင်းရှင်’မှာ တစ်ဆူတည်းသော အနန္တတန်ခိုးတော်ရှင် ဘုရားသခင်ပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ တစ်ဆူတည်းသော ဘုရားသခင်ကိုပဲ ယုံကြည်ပါတယ်။

ဟိန္ဒူတို့ ယုံကြည်တာက တစ်ဆူတည်း မဟုတ်ပါ။ ‘ဖန်ဆင်းရှင်အများ’ ရှိပါတယ်လို့ လက်ခံထားပါတယ်။ အဲဒီ ‘ဖန်ဆင်းရှင်အများ’ က သာ ဖန်ဆင်းပါတယ်။

တစ်ဆူတည်းသော ဘုရားသခင်က ဖန်ဆင်းသော ဝါဒကို လက်ခံယုံကြည်တဲ့ဘာသာ "MONOTHEISTIC RELIGION" ခေါ်ပါတယ်။

ဟိန္ဒူတို့က ‘ဖန်ဆင်းရှင်အများ’ကို လက်ခံ ယုံကြည်ထားပါတယ်။ အဲဒီလို လက်ခံထားတဲ့ ဝါဒကို "POLYTHEISTIC RELIGION"

တစ်ဆူတည်းသော ဘုရားသခင်ကို ကိုးကွယ်သော "MONO-

THEISTIC RELIGION" လက်ခံသူများမှာ ဂျူး၊ ခရစ်ယာန်၊ အစ္စလာမ်နဲ့ ပါရှန်တို့ပဲ ဖြစ်ပါတယ်။

ဒီသဘောတွေကို နားလည်ထားဖို့အတွက် ရှင်းပြခြင်းဖြစ်ပါတယ်။

ဗုဒ္ဓဘာသာက ဘာဖြစ်လို့ ‘ဖန်ဆင်းရှင်’ကို လက်မခံရတာလဲ၊ ပြီးတော့ ‘အတ္တဝိညာဏ်’ကို ဗုဒ္ဓဘာသာက ဘာကြောင့်လက်မခံရတာလဲ ဆိုတဲ့အချက်တွေဟာ အလွန်အရေးကြီးပါတယ်။

‘အတ္တဝိညာဏ်’က ဘယ်လိုဟာလဲ၊ ‘ဖန်ဆင်းရှင်’က ဘယ်လိုဟာလဲဆိုတာကို မိမိဉာဏ်နဲ့ သေသေချာချာ ပိုင်းပိုင်းခြားခြား နားလည်ထားဖို့ လိုပါတယ်။

ဗုဒ္ဓဝါဒကို ခံယူသူများက ဘာကြောင့် ‘အတ္တဝိညာဏ်’လို့ခေါ်တဲ့ ‘အတ္တ’ကို လက်မခံသလဲ။ ပြီးတော့ ‘ဖန်ဆင်းရှင်’ဆိုတဲ့ ဘုရားသခင် ဖန်ဆင်းသူကို လက်မခံသလဲဆိုတဲ့ အချက်တွေကို အခြေခံကျကျ နားလည်ထားမှသာ ဒီဒေသနာ၏ သဘောသဘာဝများကို နှလုံးသွင်းနိုင်၊ ဆင်ခြင်နိုင်မှာ ဖြစ်ပါတယ်။

ဗုဒ္ဓရှင်တော်ဘုရားလို့ ဆိုရာမှာ ‘ဗုဒ္ဓ’ဆိုတဲ့ စကားလုံး၏ အဓိပ္ပါယ်က ‘သိသောသူ’ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီသိတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်က ‘သိရန်ရှိသမျှ’ ‘ကိစ္စအဝဝကို’ (သို့) ‘သဘာဝအလုံးစုံကို’ ‘ပိုင်းပိုင်းခြားခြား’ ‘သိသော ပုဂ္ဂိုလ်’ ဖြစ်ပါတယ်။

ထိုကဲ့သို့ သိသောပုဂ္ဂိုလ်ကို ထပ်ဆင့်၍ ‘သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓ’ ဟု အမည်ပေးရပါတယ်။

‘ဘုရား’ဆိုတဲ့ ဘွဲ့ထူးမှာ ဘာကြောင့်မို့လို့ ‘ဘုရား’လို့ ခေါ်ရသလဲ ဆိုလျှင် သိရန်ရှိသမျှကို ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်နှင့် ပိုင်းပိုင်းခြားခြား သိတဲ့အတွက် ‘ဘုရား’ဟူ၍ ခေါ်ဆိုခြင်းဖြစ်ပါတယ်။

အဲဒီမှာ သေသေချာချာ စဉ်းစားရမယ့်အချက် ရှိပါတယ်။

သိရန်ရှိသမျှကို အကုန်သိပြီးတော့ သိသမျှတွေကို အကုန်သင် ပေးလို့တော့ ဒီလူသားတွေ မတတ်နိုင်ပါ။ ဒါကြောင့် ‘လူသားများ သိနိုင် လောက်တဲ့’ အကြောင်းအရာကိုသာ သင်ပေးပါတယ်။ ဒီလို ပညာတွေ သင်ပေးတဲ့အတွက် အဲဒီပုဂ္ဂိုလ်ကို ‘ဆရာ’ဟူ၍ ခေါ်ရပါတယ်။

‘ဆရာ’ကို ပါဠိလိုပြောလျှင် ‘သတ္ထာ’ ဖြစ်ပါတယ်။

အဲဒီမှာ သေသေချာချာ နှလုံးသွင်းရမှာက လူများကို လူ့အဆင့် နှင့် ကိုက်ညီ၍ လူတွေသိနိုင်လောက်သော တရားကိုပဲ ဟောကြားပေး ပါတယ်။

‘ပညာ’ကိုပဲ သင်ပေးပါတယ်။ လူသိနိုင်လောက်သော ပညာကိုပဲ လူကို သင်ပေးပါတယ်။

ပညာသင်ပေးတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်လို့ ‘ဆရာ’ သို့မဟုတ် ‘သတ္ထာ’လို့ ခေါ်ပါတယ်။

ဒါပေမယ့် ဘုရားရှင်ဟာ လူကိုပင် သင်ပေးတာမဟုတ်ပါ။ ‘နတ်’ ကိုလည်း နတ်တို့သိနိုင်လောက်သော ‘ဓမ္မသဘာဝ’များကို သင်ပေးပါ တယ်။ အဲဒီလို လူသာမက ‘နတ်’ကိုပါ ပညာသင်ပေးတဲ့အတွက် ဒီ ဘုရား ရှင်ဟာ ‘နတ်တို့၏ဆရာ’ ဖြစ်လာရပါတယ်။

လူတို့၏ဆရာ ဖြစ်သလို၊ နတ်တို့၏ဆရာလည်း ဖြစ်ပါတယ်။

ထိုနတ်တွေထက် အဆင့်မြင့်တဲ့ ‘ဗြဟ္မာ’တွေကိုလည်း ‘ပညာ’တွေ သင်ပေးပါတယ်။ ‘ဗြဟ္မာ’တို့ သိနိုင်လောက်သောပညာတွေကို သင်ပေးခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။

ဘုရားက ပညာများ သင်ပေးရာမှာ လူများကိုတော့ လူတွေသိနိုင်တာကိုပဲ သင်ပေးပါတယ်။

နတ်တွေကိုလည်း နတ်တွေသိနိုင်တာကိုပဲ သင်ပေးပါတယ်။ ထို့အတူ ဗြဟ္မာများကိုပါ သူတို့သိနိုင်တာပဲ သင်ပေးပါတယ်။

ဒါကြောင့် ‘လူ၊ နတ်၊ ဗြဟ္မာတို့၏ဆရာ’ အဖြစ် ရောက်ရှိလာပါတယ်။

လူ၊ နတ်၊ ဗြဟ္မာတို့၏ ဆရာဟူ၍ ‘သတ္ထာဒေဝမနုဿာနံ’လို့ ဘုရားဂုဏ်တော်ကိုးပါးထဲမှာ ပါရှိနေပါတယ်။ အဲဒီဖွင့်ဆိုချက်ဟာ တစ်ခြားဘာသာတွေနဲ့ ဘယ်လို ကွာခြားသလဲဆိုလျှင် ဖန်ဆင်းရှင်ကို လက်ခံသော ဝါဒများနဲ့ ဗုဒ္ဓဝါဒတို့၏ ကွဲပြားခြားနားသောအချက် ဖြစ်ပါတယ်။

ဗုဒ္ဓဝါဒကို လက်ခံသောတပည့်များက ဗုဒ္ဓကို ‘ဆရာ’ အဖြစ် လက်ခံပါတယ်။

‘ပညာများကို သင်ပေးသောဆရာ’ဟူ၍ လက်ခံထားကြပါတယ်။

အဲဒါကို သေသေချာချာ သိဖို့လိုပါတယ်။

‘ဘုရား’ဆိုတာဟာ လူ၊ နတ်၊ ဗြဟ္မာတို့ သိနိုင်လောက်အောင် ‘သဘာဝတရား’တွေကို အကုန်လုံးခြုံငုံပြီးတော့ သိတဲ့ဆရာ ဖြစ်ပါတယ်။ သိတာဟာလည်း ‘ဉာဏ်ပညာ’နဲ့သာ သိတာ ဖြစ်ပါတယ်။

အဲဒီဉာဏ်ပညာကြီးကို ‘သဗ္ဗညုတဉာဏ်’လို့ ခေါ်ပါတယ်။

ဒီ သဗ္ဗညုတဉာဏ်၏ အစွမ်းနဲ့ သိသင့်သိထိုက်သော သဘာဝတရားအားလုံးကို ခြုံငုံ၍ ‘ဆရာဘုရား’ဟာ သိတော်မူပါတယ်။

‘ဘုရား’လို့ စကားလုံးဖြင့် ခေါ်ကြရာတွင် အခြားအခြားသော ဘာသာဝင်များကလည်း ‘ဘုရား’ဆိုသော ‘စကားလုံး’ကိုပဲ အသုံးပြုကြပါတယ်။

သူတို့ကတော့ ဖန်ဆင်းရှင်၊ တန်ခိုးရှင် ဘုရား အဓိပ္ပာယ်ဖြင့် သုံးကြပါတယ်။ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်များက ဘုရားကို ‘ပညာဉာဏ်နှင့် သိစရာ ရှိသမျှ သဘာဝအားလုံးကို ကိုယ်တိုင်သိတော်မူသော ဆရာဘုရား’ အဖြစ် လက်ခံထားကြပါတယ်။

အဲဒီ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဟာ လူသားတို့ သိနိုင်လောက်သော အဆင့်နှင့် အညီ ပညာရပ်တွေကို သဗ္ဗညုတဉာဏ်နဲ့ သင်ပေးခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီလို သင်ပေးတဲ့ ပညာရပ်တွေကို စုပေါင်းပြီး မှတ်တမ်းတင်ထားပါတယ်။ အဲဒါကိုပဲ ‘ဓမ္မ’လို့ ခေါ်ပါတယ်။

ဒီလို သင်ပေးသော ‘ဓမ္မ’တွေကိုပဲ ‘ဓမ္မဒေသနာ’လို့လည်း ခေါ်ပါတယ်။ ဒီ‘ဓမ္မဒေသနာ’တွေထဲမှာ သိသင့်သိထိုက်သော သဘာဝတရားတွေကို ဖော်ပြထားပါတယ်။ လူများဟာ ဒီအခြေခံ သဘာဝကိုတော့ သိအောင်၊ နားလည်အောင် ကြိုးစားရပါမယ်။

ဒီအကြောင်းအရာတွေကို မိမိရဲ့ ဉာဏ်ထဲမှာ ထည့်သွင်းပြီး စဉ်းစားနိုင်၊ ဆင်ခြင်နိုင်အောင် ဒီတရားတွေကို သင်ယူပါတယ်။ ‘တရား’လို့ ပြောလိုက်ရင် ‘ကိုးကွယ်ဖို့’၊ ‘ကြည်ညိုဖို့’၊ ‘ရွတ်ဖတ်သရဇ္ဈာယ်ဖို့’လောက်ပဲ

မှတ်ယူနေကြပါတယ်။ ‘တရားဆိုတာ ပညာတွေပါ။’

လူသားတစ်ယောက်အနေနဲ့ သိသင့်သိထိုက်သော ပညာ၊ သိအောင်ကြိုးစားရမယ့် ပညာပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါဟာ ဘုရားရှင် သင်ကြားပေးသောပညာဖြစ်လို့ ‘ဒေသနာ’လို့လည်း ပြောပါတယ်။

ဒီ ‘ဒေသနာ’ရဲ့ ထူးခြားချက်မှာ သဘာဝအားဖြင့် အဟုတ်တကယ် ရှိနေတာတွေကို သိအောင်၊ နားလည်အောင် တစ်ဆင့်ပြီးတစ်ဆင့် တက်ပြီးတော့ အဆင့်မြင့်တဲ့တရားတွေကို သင်ကြားပေးခြင်းပဲ ဖြစ်ပါတယ်။

အဲဒီလို အဆင့်အဆင့် တက်တဲ့နေရာမှာ သဘာဝတရားခေါ်တဲ့ ရုပ်သဘာဝတရားများ၊ စိတ်ခေါ်တဲ့ နာမ်သဘာဝတရားများ၊ ဒါ့အပြင် ကမ္မ၏ သဘာဝတရားများ သိအောင် သင်ကြားပေးတာ ဖြစ်ပါတယ်။ ဗုဒ္ဓဒေသနာ၏ ထူးခြားချက်ဆိုတာဟာ အခြေခံအားဖြင့် အဟုတ်တကယ် ရှိနေသော ‘ရုပ်ခန္ဓာ’အကြောင်းကိုလည်း သင်ပေးပါတယ်။ တကယ်အဟုတ်ရှိနေတဲ့ နာမ်ခန္ဓာခေါ်တဲ့ ‘စိတ်’အကြောင်းကိုလည်း သင်ပေးပါတယ်။ ဒါတင်မက ‘စိတ်နဲ့ကိုယ်နဲ့’တွဲပြီး လုပ်နေတဲ့ အလုပ်အမျိုးပေါင်းများစွာ ရှိပါတယ်။ ဒီလို အလုပ်တွေကိုတော့ ‘ကမ္မ’လို့ ခေါ်ပါတယ်။

ဒီလို ကမ္မတွေလုပ်တိုင်း ‘ကံစွမ်းအား’တွေ ထွက်ပေါ်နေရပါတယ်။ အဲဒါကို ပါဠိလို ‘ကမ္မသတ္တိ’ လို့ ခေါ်ပါတယ်။ အဲဒီအကြောင်းကိုလည်း သင်ကြားပေးပါတယ်။

အဲဒီ အခြေခံသုံးခုဖြစ်သော ရုပ်ခန္ဓာ၊ နာမ်ခန္ဓာနှင့် ကမ္မသတ္တိတို့၏ သဘောသဘာဝကို အဟုတ်တကယ် နားလည်မှသာ ‘မိမိ’ရဲ့

အကြောင်းကို ‘မိမိ’ နားလည်ပါမယ်။

ကိုယ့်အကြောင်းကိုယ် နားလည်ဖို့ လိုအပ်ပါတယ်။ ဒီလို နားလည်ဖို့အတွက် မိမိ၏ ရုပ်ခန္ဓာအကြောင်း၊ မိမိ၏ စိတ်အကြောင်း၊ မိမိပြုလုပ်သမျှ ထွက်ပေါ်လာသော ‘ကံစွမ်းအား’တို့၏အကြောင်း။ ဒီသုံးခုကို ဉာဏ်မျက်စိနဲ့ ပြတ်ပြတ်သားသား၊ ပိုင်းပိုင်းခြားခြား အဟုတ်မြင်မှ ဒီဒေသနာ၏ အဓိပ္ပာယ်ကို နားလည်ပါမယ်။ အဲဒီအချက်ဟာ အလွန်အရေးကြီးနေပါတယ်။

အလုပ်တွေလုပ်တိုင်း ဒီအတိုင်း ပြီးသွားတာမဟုတ်ပါ။ အလုပ်တွေလုပ်တိုင်း ‘ကံစွမ်းအား’တွေ ထွက်ရပါတယ်။ ဒီလို ကံစွမ်းအားတွေ ထွက်မှန်း သိပါမှ ဘဝနှင့်ပတ်သက်တဲ့ အကြောင်းကို ပြည့်စုံအောင် သိပါမယ်။

ဘဝတွေဟာ တစ်ဘဝတင် မကပါ။ ဘဝအဆက်ဆက် နေခဲ့ကြရပါတယ်။ ဒီလို ဘဝအဆက်ဆက်ကို ဖြစ်အောင်လုပ်ပေးနေတဲ့ သဘာဝတရားဟာ ‘ကံစွမ်းအား’သာ ဖြစ်ပါတယ်။

ဒီကံစွမ်းအား၏ အဓိပ္ပာယ်ကို ပိုင်းပိုင်းခြားခြား၊ ပြတ်ပြတ်သားသား နားလည်မှ ‘ဖန်ဆင်းရှင်’၊ ‘တန်ခိုးတော်ရှင်’၊ ‘ဘုရားသခင်’ဆိုတာကို ဖယ်ရှားနိုင်ပါမယ်။

‘ဖန်ဆင်းရှင်’ကို လက်ခံ ယုံကြည်နေကြတာဟာ သဘာဝစွမ်းအားအစစ်ဖြစ်သည့် ‘ကံစွမ်းအား’အကြောင်းကို ပိုင်းပိုင်းခြားခြား၊ ပြတ်ပြတ်သားသား မသိခြင်းကြောင့် ဖြစ်ကြရတာပါ။ အဲဒါကြောင့်မို့လို့ ‘ဖန်ဆင်းရှင်’နဲ့ နေနေကြရပါတယ်။

ဘုရားရှင် သင်ကြားပေးတဲ့ အလုပ်တွေ လုပ်ပါတယ်။ ‘စိတ်အလုပ်၊ ‘နှုတ်အလုပ်၊ ‘ကိုယ်အလုပ်’ဆိုပြီး အလုပ်သုံးမျိုးပဲ လုပ်နိုင်ပါတယ်။

လူ့ဘဝ၊ လူ့ကိစ္စတွေ ဘယ်လောက်များများ ‘အလုပ်သုံးမျိုး’ (ကံသုံးပါး)နဲ့ပဲ လုပ်နေကြရပါတယ်။ ဒီအလုပ်သုံးမျိုးစလုံးဟာ ‘ကမ္မ’တွေ ဖြစ်ပါတယ်။

စိတ်နဲ့လုပ်တဲ့ ကမ္မကို မနောကမ္မ၊ နှုတ်နဲ့လုပ်တဲ့ကမ္မကို ဝစီကမ္မ၊ ကိုယ်နဲ့လုပ်တဲ့ ကမ္မကို ကာယကမ္မလို့ ခေါ်ပါတယ်။

ဒီအလုပ်သုံးမျိုးမှာ ‘ဦးဆောင်’သူဟာ ‘မနောကမ္မ’ ဖြစ်ပါတယ်။ စိတ်က ဦးဆောင်တာ ဖြစ်ပါတယ်။ စိတ်က ဦးဆောင်ခြင်းကြောင့် နှုတ်က ဝစီကမ္မဖြစ်၍ စကားလုံးများ ထွက်ပေါ်လာသကဲ့သို့ ကိုယ်နှင့်ပြုသော ကာယကမ္မများလည်း ဖြစ်ပေါ်လာရပါတယ်။ လက်နှင့် စာရေးနေတာ ဟာ ‘ကာယကမ္မ’ ဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီ သုံးခုစလုံးကို ‘ကမ္မ’လို့ ခေါ်ပါတယ်။

ကမ္မတွေ လုပ်တိုင်းလုပ်တိုင်း စွမ်းအားတွေ ထွက်ပေါ်ပါတယ်။ အဲဒီစွမ်းအားတွေကို ‘ကမ္မသတ္တိ’လို့ ခေါ်ပါတယ်။ ‘ကံစွမ်းအား’ ဖြစ်ပါတယ်။ ‘ကံစွမ်းအား’နှင့်ပတ်သက်သော သဘာဝအကြောင်းအရာကို မိမိ ဉာဏ်ထဲမှာ သေသေချာချာ ပိုင်းခြားသိမြင်နိုင်မှသာ ဒီဒေသနာရဲ့ အဓိပ္ပာယ်ကို ကောင်းစွာနားလည်ပါမယ်။

ကံသုံးပါးစလုံး လုပ်တိုင်းလုပ်တိုင်း ‘ကမ္မသတ္တိ’ ခေါ်သော ‘ကံစွမ်းအား’များ ထွက်ပေါ်ပါတယ်။

ယခုလို ‘ဝစီကံ’ဆိုတဲ့ နှုတ်နဲ့ပြောလိုက်တဲ့ အသံတွေ ထွက်ပေါ်လာတဲ့အခါ ဒီအသံလှိုင်းတွေက နာယူသူတို့၏ နားကို ရိုက်ခတ်ပြီး ‘ကြား

စိတ်’ ပေါ်လာရပါတယ်။ ဒီ‘ကြားစိတ်’တွေဟာ ‘အကျိုးတရား’ ဖြစ်ပါတယ်။ အခုလို အသံတွေထွက်အောင် ပြုလုပ်နေသော ‘ဝစီကမ္မ’က ‘အကြောင်းတရား’ ဖြစ်ပါတယ်။ ‘ဝစီကမ္မ’နဲ့ ကြားမှုဖြစ်သော ‘သောတဝိညာဏ်စိတ်’တို့ ဆက်နေပါတယ်။

ကြားလို့သိတာကို ‘သောတဝိညာဏ်’ ခေါ်ပါတယ်။ အခုပြောနေတာက ဝစီ အလုပ်ပါ။ ဝစီကမ္မ လို့လည်း ပြောပါတယ်။

ဒီ‘ဝစီကမ္မ’ကို လုပ်လိုက်လို့ သောတဝိညာဏ်တွေ ဖြစ်ရပါတယ်။ ကြားစိတ်တွေ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီအလုပ်ကို ‘ကမ္မ’လို့ ပြောပါတယ်။ ‘ကမ္မ’ကို လုပ်ခြင်းကြောင့် ‘အစွမ်း’တွေ ထွက်လာပါတယ်။ အဲဒီ ‘အစွမ်း’ကပဲ ‘ကြားသိစိတ်’ဖြစ်အောင် လုပ်ပေးပါတယ်။ ကြားလို့ သိတဲ့စိတ်ကို ‘သောတဝိညာဏ်စိတ်’လို့ ခေါ်ပါတယ်။

‘သောတဝိညာဏ်စိတ်’သည် ‘အကျိုး’ ဖြစ်ပြီး ‘ပြောနေတဲ့ စကားလုံး’က ‘အကြောင်း’ ဖြစ်ပါတယ်။ ‘အကြောင်း’ နဲ့ ‘အကျိုး’ နှစ်ခုနဲ့ကြားထဲမှာ ‘ဆက်သွယ်မှု’ ရှိနေပါတယ်။ ဒီဆက်သွယ်မှုဟာ ‘စွမ်းအား’ပဲ ဖြစ်ပါတယ်။

ပြောနေသောသူက ‘နှုတ်’နဲ့ ပြောပါတယ်။ နာသူဘက်က ‘နား’နဲ့ ကြားရပါတယ်။ ဒီလို ‘နှုတ်’နဲ့ ‘နား’ကြားထဲမှာ ‘ဆက်သွယ်မှု’ ရှိနေပါတယ်။ အဲဒီ ဆက်သွယ်မှုကို ‘စွမ်းအား’ကပဲ ပြုလုပ်ပေးနေပါတယ်။

ဒီဆက်သွယ်မှုကို မျက်စိနဲ့ မမြင်နိုင်သော်လည်း ‘အသံလှိုင်း’များက အဟုတ်တကယ် သွားနေရပါတယ်။

ဒီ ‘အသံလှိုင်း’များက ပြောသူ၏ ‘နှုတ်’မှ နာကြားသူ၏ ‘နား’သို့

ရောက်သည့်တိုင်အောင် သွားကြပါတယ်။ ဒီအချက်ကို သေသေချာချာ သိအောင် ပြောရပါမယ်။

အခုပြောလိုက်သော ‘အသံလှိုင်း’တွေကို ‘နား’က ဖမ်းယူရပါတယ်။ ‘နား’က အသံကို ဖမ်းယူသော ‘စက်’ဖြစ်၍ ‘နှုတ်’က အသံကို ထုတ်လွှင့်သော ‘စက်’ ဖြစ်ပါတယ်။

‘အသံဖမ်းယူသောစက်’နှင့် ‘အသံထုတ်လွှင့်သောစက်’။ စက်နှစ်ခု အလုပ်လုပ်ပါတယ်။ ‘စက်’နှစ်ခုရဲ့ကြားထဲမှာ ‘စွမ်းအား’က ဆောင်ရွက်ပေးရပါတယ်။ အဲဒီ ‘စွမ်းအား’ဟာ ‘ဝစီကမ္မ’၏ ‘စွမ်းအား’ပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ ‘ဝစီကမ္မ’ဆိုတာဟာ ‘နှုတ်’ကပြောသော အလုပ်ပါ။ အဲဒီအလုပ်မှာ ‘စွမ်းအား’ ပါနေပါတယ်။ ဒီ ‘စွမ်းအား’ဟာ ‘ကြားစိတ်’ဖြစ်အောင် လုပ်ပေးနိုင်ပါတယ်။

ဒီ ‘ကြားစိတ်’ရဲ့ အကြောင်းကို ဉာဏ်နှင့် ဆင်ခြင်စဉ်းစားကြည့်ရပါမယ်။ ကြားတယ်ဆိုတာဟာ ခဲခဲယဉ်းယဉ်း ထွက်ပေါ်လာသော ‘သဘာဝဓာတ်’ ဖြစ်ပါတယ်။ ‘နာမ်ဓာတ်’ ထွက်ပေါ်လာတာပါ။

‘နာမ်ဓာတ်’ဟာ နားမှာ ထွက်ပေါ်လာခြင်းကြောင့် သူ့ကို ‘ကြားစိတ်’လို့ ပြောလိုက်ပါတယ်။

‘ကြားစိတ်’ဆိုတဲ့ စကားထဲမှာ ‘ကြားခြင်း’ ဖြစ်သော ‘အသံတွေ’၊ ‘စကားလုံးတွေ’ကို ‘သိသောစွမ်းအား’ ပါနေပါတယ်။ သိသောစွမ်းအားဆိုတဲ့ ‘နာမ်စွမ်းအား’ဟာ အလွန် အရေးကြီးနေပါတယ်။

မိမိ၏ခန္ဓာမှာ မိမိပြုခဲ့သော ကောင်းမှုကုသိုလ် စွမ်းအားတွေ ရှိနေပါတယ်။ ဒါကို ‘ကုသလကမ္မစွမ်းအား’လို့ ခေါ်ပါတယ်။ ‘ကုသလကမ္မ

စွမ်းအား'က ဒီခန္ဓာကြီးမှာ နေပါတယ်။

အသံလှိုင်းလာပြီး နားကို ရိုက်တာနဲ့တစ်ပြိုင်နက် 'ကုသလကမ္မ စွမ်းအား'က 'ကြားသိစိတ်' ထွက်ပေါ်လာအောင် လုပ်ပေးပါတယ်။ 'ကြားသိစိတ်'ဟာ အကျိုးတရား ဖြစ်ပါတယ်။ မိမိမှာ ရှိနေတာက 'ကံစွမ်းအား'ဆိုသော 'အကြောင်း'တရား ဖြစ်ပါတယ်။

'ကံစွမ်းအား'က ဆောင်ရွက်ပေးမှသာ 'သိ'နိုင်သော 'ဝိညာဏဓာတ်'၊ 'နာမ်ဓာတ်'ကို ထုတ်ပေးနိုင်တာပါ။ ဒီအချက်ကို မိမိရဲ့ ဉာဏ်ရောက်အောင် စဉ်းစားရပါမယ်။

ကြားလို့သိသော သိစိတ်ဟာ 'နာမ်စွမ်းအား' ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီနာမ်စွမ်းအားဟာ မိမိပြုခဲ့သော 'ကုသလကမ္မစွမ်းအား'ကြောင့် ပစ္စုပ္ပန်မှာ 'အကျိုး'အဖြစ်နဲ့ ထွက်ပေါ်လာရတာပါ။

ကြားသိစိတ်ဆိုတဲ့ နာမ်ဓာတ် ထွက်ပေါ်လာရခြင်းဟာ မိမိမှာ 'ကံစွမ်းအား' ရှိနေလို့ပါ။ 'ကံစွမ်းအား'က အကြောင်းတရား။ 'သိစိတ်'က အကျိုးတရား။ 'နား'မှာဖြစ်ရင် ကြားသိစိတ်။ 'မျက်စိ'မှာဖြစ်ရင် မြင်သိစိတ်။

ကြားသိစိတ်နဲ့ မြင်သိစိတ်တို့ဟာ 'အဓိပ္ပာယ်ချင်း' အလွန် ကွဲပြားပါတယ်။ မြင်တာက 'မြင်ကိစ္စ'ဖြစ်၍ ကြားတာက 'ကြားကိစ္စ' ဖြစ်ပါတယ်။

သို့သော် တူတဲ့သဘောလည်း ရှိပါတယ်။ အဲဒါက 'သိခြင်း'ဆိုတဲ့ သဘောချင်း တူကြပါတယ်။ 'မြင်သောအဆင်း'ကို သိခြင်းသဘောနဲ့ 'ကြားသောအသံ'ကို သိခြင်းသဘောမှာ 'သိခြင်း' တူကြပါတယ်။

'သိခြင်း'သဘောကို 'စိတ်' သို့မဟုတ် 'ဝိညာဏဓာတ်'လို့ ခေါ်

ပါတယ်။

ဒီ‘ဝိညာဏဓာတ်’ဟာ မိမိမှာ ဝန်းရံနေသော ‘ကံစွမ်းအား’၏ အစွမ်းကြောင့် ထွက်ပေါ်လာတာပါ။

‘ကံစွမ်းအား’ကနေ ‘နာမ်စွမ်းအား’သို့ ပြောင်းသွားရပါတယ်။ အဲဒီသဘာဝကို အဟုတ်တကယ် ဆင်ခြင်နိုင်မှ မိမိအကြောင်းကို မိမိ သိပါမယ်။

ဒါဟာ ဘုရားရှင်ကမှ ရှင်းပြနိုင်တဲ့ သဘာဝတရားတွေ ဖြစ်ပါတယ်။ ရိုးရိုးလူသား၊ နတ်နှင့် ဗြဟ္မာတွေက ရှင်းပြနိုင်ခြင်းမရှိပါ။

အခု ‘ကံစွမ်းအား’မှ ‘နာမ်စွမ်းအား’သို့ ပြောင်းပေးပါတယ်။

မိမိရဲ့ ခန္ဓာငါးပါးမှာသာ ဒီ‘ကံစွမ်းအား’က ရှိနေတာပါ။ ဒီလိုရှိလို့ ကံစွမ်းအားရဲ့ အထောက်အပံ့ကြောင့် ‘စိတ်’ဆိုတဲ့ ‘ဝိညာဏ’ ပေါ်လာရပါတယ်။ အဲဒါဟာ ‘အကျိုးဝိညာဏ်’ပါ။ သူ့ကို ‘ဝိပါကဝိညာဏဓာတ်’ လို့လည်း ခေါ်ပါတယ်။

‘မြင်စိတ်’ကလေးသည် ‘အကျိုးဝိညာဏ်’၊ ‘ကြားစိတ်’ကလေးသည် ‘အကျိုးဝိညာဏ်’ ဖြစ်ပါတယ်။

ထို့အတူပဲ အနံ့ကိုသိတဲ့ သိစိတ်လည်း အကျိုးဝိညာဏ်၊ အရသာကိုသိတဲ့ သိစိတ်လည်း အကျိုးဝိညာဏ်။ အတွေ့ကိုသိတဲ့ သိစိတ်လည်း အကျိုးဝိညာဏ်တို့ ဖြစ်ကြပါတယ်။

အကျိုးဝိညာဏ် ငါးမျိုး ဖြစ်ပါတယ်။ မြင်သိစိတ်၊ ကြားသိစိတ်၊ အနံ့သိစိတ်၊ အရသာသိစိတ်၊ အတွေ့သိစိတ်ဆိုတဲ့ အကျိုးဝိညာဏ် ငါးမျိုးပါ။

စိတ်တွေထဲမှာပါတဲ့ ‘သိအား’ဆိုတာ ရှိပါတယ်။ ဒီ ‘သိအား’က ‘ကံစွမ်းအား’က လုပ်ပေးလို့ ထွက်ပေါ်လာရတာပါ။ ပါဠိလိုတော့ ‘ကံစွမ်းအား’ကို ‘ကမ္မသတ္တိ’လို့ ခေါ်ပါတယ်။

ဒီ ‘ကမ္မသတ္တိ’တွေဟာ မိမိရဲ့ ခန္ဓာငါးပါးမှာ ဝန်းရံနေပါတယ်။ အဲဒီဟာကို ဉာဏ်ထဲမှာ ထင်ထင်ရှားရှား သိလာအောင် ဒီသဘာဝများကို စဉ်းစားဆင်ခြင်ရပါမယ်။

‘ကံစွမ်းအား’ ရှိတာကို မသိသော်လည်းဘဲ ကံ၏ အကျိုးကြောင့် ထွက်ပေါ်လာသော ‘မြင်စိတ်’များ ဖြစ်နေတာကိုတော့ ကိုယ်ကိုယ်တိုင် အဟုတ် သိကြပါတယ်။

‘မြင်စိတ်’ဖြစ်တာ သိတယ်။ ‘ကြားစိတ်’ဖြစ်တာ သိတယ်။ ‘အနံ့စိတ်’၊ ‘အရသာစိတ်’၊ ‘အတွေ့စိတ်’တို့ ဖြစ်နေတာကိုလည်း သိပါတယ်။ အဲဒါတွေဟာ ‘အကျိုးဝိပါကဝိညာဏ်’များ ဖြစ်ကြပါတယ်။

ဒီ ‘နာမ်ဓာတ်’ကို စက်နဲ့ ထုတ်လို့မရပါ။ အခုအခါ အလွန်ကောင်းသော စက်တွေအမျိုးမျိုး ရှိပေမယ့်လို့ ‘သိ’ဆိုသော ‘နာမ်ဓာတ်’ဖြစ်အောင် ဘယ်စက်နဲ့မှ လုပ်လို့မရပါ။ ‘သိ’ဆိုတဲ့ ‘ဝိညာဏဓာတ်’ကလေး ထွက်လာဖို့ဆိုတာမှာ ‘ကံစွမ်းအား’က လုပ်ပေးမှသာ ဖြစ်လာရတာပါ။

‘ကံစွမ်းအား’က အကြောင်း၊ ‘ဝိပါကဝိညာဏ်’တွေက အကျိုး။ ဒါဟာ အကြောင်းနဲ့အကျိုးတို့ ဆက်သွယ်နေပုံ ဖြစ်ပါတယ်။

ဒီတော့ ‘ကမ္မ’နဲ့ ‘ဝိပါက’မှာ ‘ကမ္မ’သည် အကြောင်းတရားဖြစ်၍ ‘ဝိပါက’သည် အကျိုးတရား ဖြစ်ပါတယ်။

ဒီအကျိုးတရားတွေက မျက်စိမှာဖြစ်လျှင် မြင်စိတ်၊ နားမှာဖြစ်

လျှင် ကြားစိတ်၊ နှာခေါင်းမှာဖြစ်လျှင် အနံ့စိတ်၊ လျှာမှာဖြစ်လျှင် အရသာ
စိတ်၊ ကိုယ်မှာဖြစ်လျှင် အတွေ့စိတ်များ ဖြစ်ကြပါတယ်။

‘သိ’တဲ့သဘောကို ပါဠိလို ‘ဉာတ’ပါ။

ဒီ‘ဉာတ’ရဲ့ရှေ့က ‘ဝိ’ထည့်လိုက်တော့ ‘ဝိညာတ’ဖြစ်လာပြီး အဲဒါ
ကို ပြောင်းခေါ်လိုက်တော့ ‘ဝိညာဏ’ဖြစ်လာပါတယ်။ ဒါကြောင့် ‘ဝိညာ
ဏ’ ကို မြန်မာတို့က ‘ဝိညာဏ’လို့ ထွက်လိုက်ပါတယ်။

‘ဝိညာဏ’ဆိုတာဟာ ‘သိတဲ့စွမ်းအား’လို့ အဓိပ္ပာယ် ထွက်ပါ
တယ်။ ‘သိတဲ့စွမ်းအား’ဆိုရာမှာ စကားလုံးက လွယ်သော်လည်း ‘သဘာဝ
အကြောင်း’က အလွန်ခက်နေပါတယ်။

သိဆိုတဲ့စွမ်းအားက မျက်စိမှာလုပ်လျှင် မြင်စိတ်၊ နားမှာ အလုပ်
လုပ်လျှင် ကြားစိတ်ဆိုပြီး ဖြစ်လာပါတယ်။ တစ်ခုနဲ့တစ်ခု မတူကြပါဘူး။
အဲဒီ ‘ညာတ’တွေဟာ တစ်မျိုးတည်း မဟုတ်ပါ။ မျက်စိမှာ ‘ညာတ’တစ်မျိုး၊
နားမှာ ‘ညာတ’တစ်မျိုး၊ နှာခေါင်းမှာ ‘ညာတ’တစ်မျိုး၊ လျှာမှာ ‘ညာတ’
တစ်မျိုး၊ ကိုယ်မှာ ‘ညာတ’တစ်မျိုး ဖြစ်ကြပါတယ်။

အဲဒီ ‘ညာတ’ သို့မဟုတ် ‘ညာဏ’ဆိုတဲ့ ‘သိ’ သဘောလေးဟာ
အမျိုးပေါင်းများစွာ ဖြစ်နေခြင်းကြောင့် သူ့ကို ‘ဝိညာဏ’လို့ ခေါ်ရခြင်း
ဖြစ်ပါတယ်။

အမျိုးပေါင်းများစွာဆိုတာကို သေသေချာချာ စဉ်းစားလျှင် ‘လျှာ’
ပေါ်မှာ အစာတင်လိုက်လျှင် အရသာတွေပေါ်တာကို သိပါတယ်။ ဒီ
အရသာတွေဟာ တစ်မျိုးတည်း မဟုတ်ပါ။

အချို့လည်းပါတယ်၊ အင်္ဂလည်းပါတယ်၊ အချဉ်လည်း ပါတယ်။

ဒီလို အမျိုးမျိုးမှာပဲ အချဉ်ကို အချဉ်မှန်းသိတယ်။ အချိုကို အချိုမှန်းသိတယ်။ အငံကို အငံမှန်း သိတယ်။

ဒါဟာ ‘လျှာမှာဖြစ်သော အရသာ’ဆိုတဲ့ ‘စကားလုံး’ထဲမှာကိုက ‘အရသာပေါင်းများစွာ’ ပါဝင်နေပါတယ်။ ဒီအရသာပေါင်း များစွာကိုပဲ ‘ချိုတာနဲ့ ‘ချဉ်’တာကို ပိုင်းခြားပြီး ‘စိတ်’က သိနေပါတယ်။ အဲဒီလို သိတဲ့သဘောကြောင့် သူ့ကို ‘ဝိညာဏ်’လို့ ခေါ်ရပါတယ်။

အဲဒါတွေထက် ပိုထူးတာက ‘လျှာ’မှာ ဖြစ်တာအပြင် ‘နှာခေါင်း’မှာဖြစ်တော့ အနံ့တွေအမျိုးမျိုး၊ ‘ကိုယ်’မှာဖြစ်တော့ အတွေ့တွေအမျိုးမျိုး၊ ‘မျက်စိ’မှာဖြစ်တော့ အဆင်းတွေအမျိုးမျိုး၊ ‘နား’မှာဖြစ်တော့ အသံတွေအမျိုးမျိုးဆိုပြီး အမျိုးပေါင်းများစွာ ဖြစ်ကြသော်လည်း တစ်မျိုးနဲ့တစ်မျိုး မတူတာကို သိပါတယ်။

အဲဒီလို အမျိုးမျိုးကို ခွဲခြားပြီးသိလို့ သူ့ကို ‘ဝိညာဏ်’လို့ ခေါ်ရခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါဟာ အကျိုးဝိညာဏ်ခေါ်တဲ့ ဝိပါကဝိညာဏ်တွေ ဖြစ်ပါတယ်။

ဒီလို သဘာဝတရားတွေပေါ်မှာ ဉာဏ်ရောက်အောင် ကိုယ်တိုင် စဉ်းစားနိုင်ဖို့အတွက် ဒီအခြေခံပညာများကို သင်ယူနေရခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။

အကြောင်းတရားဟာ မိမိဘဝ အဆက်ဆက်က ပြုလုပ်ခဲ့သော ‘ကံစွမ်းအား’များပင် ဖြစ်ပါတယ်။

အကျိုးတရားကတော့ မိမိ၏ ပစ္စုပ္ပန်တည်တည့်မှာ ဖြစ်နေသော မြင်သိဓာတ်၊ ကြားသိဓာတ်၊ အနံ့သိဓာတ်၊ အရသာသိဓာတ်၊ အတွေ့သိ

ကမ္မနှင့်ဝိပါက

ဓာတ်ဆိုတဲ့ နာမ်ဓာတ်တွေပါပဲ။

ဒါတွေဟာ ‘ကမ္မ’နဲ့ ‘ဝိပါက’တို့ ဆက်သွယ်နေသော သဘာဝတွေ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီသဘောတွေဟာ သတ္တဝါတိုင်းမှာ အဟုတ်တကယ် ဖြစ် နေပါတယ်။ မိမိမှာလည်း ဖြစ်နေပါတယ်။

လူမှာဖြစ်သလို တိရစ္ဆာန်ဆိုသော ခွေးတွေ၊ ကြောင်တွေမှာ လည်း ဖြစ်ပါတယ်။ ငှက်ကလေးတွေ၊ ရေထဲက ငါးတွေမှာလည်း ဖြစ် နေပါတယ်။ ‘ခန္ဓာငါးပါး’ရှိကြတဲ့ သတ္တဝါတိုင်းမှာ ဒီအဖြစ်မျိုးတွေ ဖြစ် နေကြပါတယ်။ အဲဒါဟာ ‘အမှန်တရား’ ဖြစ်ပါတယ်။

မိမိပြုနေသော ကံသုံးပါးဖြစ်တဲ့ မနောကံ၊ ဝစီကံ၊ ကာယကံတွေ က ‘ကမ္မသတ္တိ’ခေါ်သော ‘ကံစွမ်းအား’တွေကို ထုတ်နေပါတယ်။ ထုတ် ပြီးတဲ့ ‘ကံစွမ်းအား’တွေက ဒီ ‘ခန္ဓာငါးပါး’မှာပဲ ဝန်းရံနေပါတယ်။ သူတို့ရဲ့ စွမ်းအားက အခုလို ပြောလိုက်တဲ့ ‘အသံ’ကို ‘ကြားသိစိတ်’ ထွက်လာ အောင် လုပ်ပေးပါတယ်။

အဲဒီလို ပိုင်းပိုင်းခြားခြားသိတော့ ဒီသဘာဝတရားတွေက သူ့စွမ်း အားနဲ့သူ၊ အကြောင်းနဲ့အကျိုး ဆက်၍လုပ်နေတာပါလားလို့ သိပါတယ်။ ဒီလိုသိလာတော့မှ ‘ဖန်ဆင်းရှင်’က ဖန်ဆင်းလို့ ‘သိနေတာ’၊ ‘ကြားနေတာ’ ဆိုတဲ့ ဖန်ဆင်းရှင် အယူဝါဒကို ဖယ်ရှားနိုင်ပါတယ်။

ဒီလို ‘ကမ္မ’နဲ့ ‘ဝိပါက’တို့၏ ဆက်သွယ်ပုံသဘောကို အဟုတ်တ ကယ် သိလာတော့မှ ‘ဖန်ဆင်းရှင်အယူဝါဒ’ကို ဖယ်ရှားနိုင်ခြင်း ဖြစ်ပါ တယ်။

ဒီလို မိမိပြောသမျှ၊ လုပ်သမျှ၊ ကြံစည်သမျှတွေဟာ အလုပ်တွေ

ပါ။ ဒီလို အလုပ်တွေလုပ်တိုင်း ‘ကံစွမ်းအား’တွေ ထွက်နေတယ်။ ဒီကံစွမ်းအားတွေက ဒီခန္ဓာမှာပဲ ဝန်းရံနေပါတယ်။ သူတို့ရှိနေလို့ မြင်တာလေးကို မြင်မှန်းသိတယ်။ ကြားတာလေးကို ကြားမှန်းသိပါတယ်။

ကြားတာက အကျိုးတရားပါ။ ကံစွမ်းအားက အကြောင်းတရားပါ။

ဒီအကြောင်းတရားနဲ့ အကျိုးတရား၊ ‘ကမ္မ’နဲ့ ‘ဝိပါက’တို့ ဆက်သွယ်တဲ့ သဘာဝကို သိမှ ဖန်ဆင်းရှင်ကို ဖယ်ရှားနိုင်ပါမယ်။

ဒီလို သိမ်မွေ့နူးညံ့ပြီးတော့ နက်နဲတဲ့သဘောတွေကို ‘ဓမ္မသဘာဝ’လို့ ခေါ်ပါတယ်။ ဓမ္မသဘာဝတွေဆိုတာမှာ ရုပ်ခန္ဓာ၏ ဓမ္မသဘာဝ၊ နာမ်ခန္ဓာ၏ ဓမ္မသဘာဝ၊ ကံစွမ်းအား၏ ဓမ္မသဘာဝတို့ ရှိနေခြင်းကို သိကြရပါမယ်။

အခု အခြေခံအားဖြင့် ဗဟုသုတအဖြစ် ရနေပါပြီ။ ဒီဗဟုသုတတွေကို အခြေခံပြီးတော့ ဒါတွေဟာ ဘယ်လောက် မှန်ကန်သလဲ။ ဒါတွေဟာ ဘယ်လောက် ဟုတ်သလဲ။ ဒါတွေဟာ ဘယ်လောက် အဓိပ္ပာယ်ရှိသလဲလို့ သိလာအောင် ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်နဲ့ စဉ်းစားရပါမယ်။ ဒါမှသာ အဟုတ် သဘောပေါက်ပါမယ်။

အခု ဗဟုသုတသာ ပေးနိုင်တာပါ။ ဒီ ဗဟုသုတကို မြင်အား၊ ကြားအား နှစ်ခုနဲ့ တည်ဆောက်ပါတယ်။ မြင်အားကို ‘ဒိဋ္ဌမယ’၊ ကြားအားကို ‘သုတမယ’။ ‘ဒိဋ္ဌမယ’၊ ‘သုတမယ’တို့နှင့် ပေါင်းစည်းပြီး ဖွဲ့စည်းထားတာကို ‘ဗဟုသုတ’လို့ ခေါ်ပါတယ်။ ဒီ‘ဗဟုသုတ’များကို အခြေခံပြီးမှသာ ဒီသဘာဝတွေ ဟုတ်၏-မဟုတ်၏ကို ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်နဲ့ စဉ်းစားကြည့်

ပါ။

ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ကိုသုံးပြီး ဒီသဘာဝတရားတွေ အဟုတ်ရှိသည်-
မရှိသည်၊ အဟုတ် အလုပ်လုပ်သည်-မလုပ်သည်ကို ကိုယ်တိုင်သိအောင်
စဉ်းစားဖို့ ဒီပညာကို ဘုရားက သင်ပေးပါတယ်။ မစဉ်းစားရင် သဘာဝကို
မသိပါ။

မသိရင် ဘုရားဟောကြားသော တရားများနဲ့ မိမိဟာ အဝေးကြီး
ဖြစ်နေပါမယ်။ ကိုယ်တိုင်သိဖို့အတွက် ကိုယ်တိုင် စဉ်းစားပေးရပါမယ်။
စဉ်းစားမှ ဘုရားပြောသော စကား၏အဓိပ္ပာယ်ကို နားလည်လာပါမယ်။

ကိုယ့်အကြောင်းကိုယ် နားလည်ဖို့ လိုပါတယ်။ ကိုယ့်အကြောင်း
ဆိုတာဟာ ကိုယ့်မှာရှိတဲ့ ‘ရုပ်ခန္ဓာ’၊ ကိုယ့်မှာရှိတဲ့ ‘နာမ်ခန္ဓာ’၊ ကိုယ်လုပ်နေ
တဲ့ ‘ကံ’တွေ။ ကံတွေကြောင့် ထွက်ပေါ်နေတဲ့ ‘ကံစွမ်းအား’တွေ၊ ကံစွမ်း
အားတွေက လုပ်ပေးနေလို့ ‘သိတဲ့သဘော’၊ ‘မှတ်တဲ့သဘော’ဆိုတဲ့ ‘နာမ်
စွမ်းအား’တွေအကြောင်း သိထားရပါမယ်။

ပညာရပ်များဆိုရာမှာ သိပ္ပံပညာပေါင်း များစွာရှိတယ်။ လူမှုရေး
ပညာတွေ များစွာရှိတယ်။ ဘာသာရေးပညာတွေ များစွာရှိတယ်။

ဒီလိုပညာရပ်တွေ ဘယ်လောက်များများ အခုလို ပညာမျိုးကို
တော့ ဒီ‘ဒေသနာ’မှာသာလျှင် သင်ယူလို့ရပါတယ်။ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓကမှ
သင်ပေးနိုင်ပါတယ်။ ဒါကြောင့်မို့ ‘သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓ’ကို ‘သတ္တာ’ (ဆရာ)လို့
ပြောရပါတယ်။ ‘ဒေဝမနုဿာနံ’ လူ၊ နတ်တို့၏ဆရာလို့ ပြောပါတယ်။
ဒီလိုသိပါမှ မိမိတရားနဲ့ မိမိဘုရားနဲ့ နေတတ်ပါမယ်။

ကိုယ်တိုင် ဉာဏ်နဲ့ ဆင်ခြင်တတ်မှသာ သဘောပေါက်ပါမယ်။

သဘောပေါက်မှလည်း ဒီတရားတွေဟာ မိမိအတွက် အသုံးဝင်ပါမယ်။
သဘောမပေါက်ရင် အသုံးမပြုနိုင်၊ အသုံးမဝင်နိုင်ပါ။

အရေးကြီးတာက အသုံးဝင်ဖို့ပါပဲ။ ဒီပညာတွေကို အသုံးပြုနိုင်
ဖို့ပါ။ လောကမှာရှိနေတဲ့ ပညာရပ်တွေကို ကိုယ်ကိုယ်တိုင် သင်လာခဲ့ကြ
ပါတယ်။ ဒီပညာတွေကို ကိုယ်ကိုယ်တိုင် သုံးပြီးတော့ ဘဝခရီးကို
လျှောက်ခဲ့ရပါတယ်။

ဒီနည်းအတိုင်းပါပဲ။ အခု သင်ပေးနေတဲ့ ပညာက ဒီဘဝခရီးကို
လည်း မှန်မှန်ကန်ကန် သဘာဝကျကျ လျှောက်နိုင်အောင်၊ ဘဝအဆက်
ဆက် သံသရာခရီးမှာလည်း အချက်ကျကျ မှန်မှန်ကန်ကန် လျှောက်နိုင်
အောင် သင်ယူနေရခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။

ဒီသဘောတွေကို သေသေချာချာပြုဆိုရင် မိမိအတွက် အကျိုးရှိ
အောင် မိမိဉာဏ်ကို သုံးပါ။ ထပ်ခါထပ်ခါ စဉ်းစားပါ။ ဆင်ခြင်ပါ။

ဘုရားကိုယ်တိုင်ကလည်း ‘ဆင်ခြင်ပါ’၊ ‘စဉ်းစားပါ’ လို့ တိုက်တွန်း
ထားပါတယ်။

ဒီအခွင့်အရေးများကို ရပြီးလျှင် ကောင်းသောပညာ၊ မြတ်သော
ပညာများ၏ အဓိပ္ပာယ်တွေ၊ အနက်တွေကို သိအောင် ကိုယ်တိုင် အား
ထုတ်ကြပါ။

အားထုတ်ခြင်းအားဖြင့် ဘဝအဆင့် မြင့်သည်ထက် မြင့်လာပါ
မယ်။ ဒီပညာအားတွေကြောင့် အခုပြောနေတဲ့ ‘ကမ္မသတ္တိ’တွေ အဆင့်
မြင့်လာပါမယ်။

မနောကမ္မနဲ့ပဲ ဆင်ခြင်ပါတယ်။ စဉ်းစားပါတယ်။ မနောကမ္မနဲ့

စဉ်းစားတိုင်း သဘာဝအမှန်တွေကို သိလာရင် ကုသလကမ္မ စွမ်းအားတွေ တက်ပါတယ်။ ဒီလို အကြောင်းအကျိုးဆက်ပြီး စဉ်းစားတတ်ရပါမယ်။ စဉ်းစားတတ်တဲ့ စွမ်းအားဟာ အလွန်ကောင်းပါတယ်။

စွမ်းအားရှိသော်လည်း သဘာဝကျကျ စဉ်းစားတတ်ဖို့ ဆိုတာ ဟာ ဘုရားပေးတဲ့ ပညာများကို ရမှ စဉ်းစားတတ်ပါတယ်။ ဒီပညာတွေကို ထပ်တလဲလဲ စဉ်းစားတယ်ဆိုတာဟာ မနောကမ္မနဲ့ ပွားများနေခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။ စိန္တာမယပညာတွေ ပွားများနေခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။

ဒါတွေဟာ မိမိခန္ဓာမှာ ဝန်းရံနေသော ကံစွမ်းအားများကို ထက်အောင် လုပ်နေခြင်းဖြစ်ပါတယ်။ ဒါမှသာ ဘဝများ အဆင့်ဆင့် မြင့်လာနိုင်ပြီး မိမိတို့မျှော်မှန်းသော နိဗ္ဗာန်သို့ မျက်မှောက်ပြုနိုင်ကြမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ ပြုနိုင်အောင် အားထုတ်နိုင်သော သူတော်ကောင်းများ ဖြစ်ကြပါစေ။

သာဓု၊ သာဓု၊ သာဓု။